

EDİLLİ KÖYÜNÜN (AKÇAKOCA) KÜLTÜR DEĞİŞMESİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ (*)

Dr. Vedia EMİROĞLU

I

İnceleme konusunun amacı, hipotezi, yöntemi

Bu çalışma, batı Karadeniz bölümü köylerinden Edilli'de yeni bir tarım türünün uygulanmasının köy kültürüne yaptığı etkileri inceleyen kültürel antropolojik bir araştırmadır. Geleneksel kültürdeki değişmeyi açıklamaya çalıştığımız bu incelemede önemli bir özellik, köylünün yeniliklere karşı tutumlarını (Attitudes) ölçmek amacıyla uyguladığımız örneklem verilerinin böyle bir araştırmada ele alınmış olmasıdır.

Köy kültüründe değişimin temel nedeni yeni tarım türünün kabul edilmesidir. Bununla beraber değişimin Türkiye'nin içinde bulunduğu oluşumla bağıntısı, ilişkileri ve köyün şehirle etkileşimi daima göz önünde bulundurulmuştur.

Bu araştırmada alan yöntemi uygulanmıştır. Kültür değişimi araştırmalarında uygulanan belirli bir tarihten itibaren aşamalı olarak köy hayatına katılmak suretiyle yaptığımız dolaylı, dolaysız gözlemler yöntemin esasını oluşturmuştur. Ayrıca yazılı kaynaklardan, istatistik ve örneklem verilerinden yararlanılmıştır.

Bu araştırmanın hipotezi, kültürün bir bütün olduğu görüşünden hareket ederek toplumun ekonomik düzenine hayati derecede önemli bir yeniliğin girmesinin, kültürünün her cephesinde değişimler meydana getireceği temeline dayanmaktadır. Bu görüşten

(*) Bu makale, A. Ü. D. T. G. F. Etnoloji kürsüsünde doktora konusu olarak hazırlanmış olan bir alan araştırmasının özetidir (1966 - 1971). Adı geçen çalışma kitap halinde yayımlanmıştır. Varol Matbaası 1972 Ankara.

hareket ederek yapılmış çalışmalar vardır (M. Mead 1959). Araştırmamızda bugüne kadar yapılmış olan çok çeşitli kültür tanımlarından bütüncü görüşleri yansıtan tanımlara, özellikle bunların en eski-lerinden olan E.B.Tylor'un (1871) tanımına yer verilmiştir. Memleketimizde bugünde geçerliliğini kaybetmemiş olan Z. Gökalp'in (1926) kültür (Hars), uygarlık tanımlarına işaret edildikten sonra, kültür değişmelerini sosyal psikoloji açısından incelemiş olan M. Turhan'ın (1959) kültür tanımı dikkate alınmıştır.

Öteyandan farklı kültürlerin teması (köy-şehir) köy kültürünün (R. Redfield 1956) tutumlarını etkilemektedir. Değişken insan davranışları konumuzla yakından ilgilidir. Bu nedenle sosyal psikolojide uygulanan tavır araştırmalarını kültürel alan incelemesi olan bu çalışmamıza uygulama zorunluğunu duyduk.

II

Edilli'de Kültür Değişmesi

Yerleşmede değişmeler: Edilli, Akçakoca ilçesine 5 kilometre uzaklıkta ve 1877 yılından sonra Hopa ve Arhavi ilçeleri köylerinden göçenler tarafından kurulmuş bir köydür. Köyde yerleşme ve tarım alanları ormanlardan açmalar yapmak suretiyle kazanılmıştır. Köyde, bir süre sonra geleneksel tarım türü olan mısırın yerini fındık tarımı almıştır. Fındık tarımı eskiden beri dağınık olan yerleşmede dağılma eğilimini daha da arttırmıştır. Bundan başka kan davası, topluluğun ayrı yaşamayı sevmesi, geldikleri çevrede yerleşme biçimi, yerleşmede dağılmayı etkilemektedir.

Köyden şehire göç yüzünden son yıllarda konut yapımı azalmıştır. Konutta kullanılan yapı malzemesi çeşitlenmiş ve kasabadan alınan yenilikler uygulanmaya başlanmıştır. Tarım türünün değişmesi daha çok konutların eklentilerinde kendisini göstermekte, eklentilerin azalması bakımından kasaba-şehir konutuna doğru bir dönüşümü oluşturmaktadır. Köyde sosyo-ekonomik faaliyetlerin kasabaya kayması sonucunda köy kurumlarında değişmeler olmaktadır.

Nüfusun özelliği ve değişmeler: 1935-1950 yılları arasında doğal artış gösteren köy nüfusunda gurbetçilik yüzünden kadın nüfus önemli ölçüde fazla bulunmaktaydı. 1950 yılından sonra göç nedeniyle

toplam nüfusta bir azalma gözlenmekte, bunu kadın nüfusun erkeklerle denk olması izlemektedir. Yaş basamaklarına göre nüfusun artıcı bir nitelik taşıdığı, buna karşılık yetişkin nüfusun azlığı dikkati çekmektedir. Aynı özellik Birleşmiş Milletler tarafından yapılmış araştırmaya göre az gelişmiş ülkelerde izlenilmektedir (U. N., D. Yearbook 1949-1950). Elde edilen verilere göre yıllık doğum oranı %4, ölüm oranı %2 olarak saptanmıştır.

Eskiye göre artan okur yazarlık oranı, Türkiye kırsal nüfusu okur yazarlık oranına göre fazlalık göstermektedir (%48), Kendilerine Laz diyen bu toplum dil bakımından bütünleşmektedir.

1950 yılından sonra köy dışına göç olayının en önemli nedeni şehrin çekilişidir. Köyde kalan ailelerin genellikle kardeşleri ve çocukları göçetmekte ve şehirde daha çok serbest meslekleri seçmektedirler. Büyük şehire yerleşmede Akçakoca bir basamak olmaktadır.

Sosyo-ekonomik hayatta değişmeler: Köyde, geleneksel mısır tarımı özellikle 1950 yılından sonra yerini tamamen fındık tarımına bırakmıştır. Bu nedenle kültür değişmesine temel olarak yöntem gereğince 1950 yılı alınmıştır. Fındık tarımıyla ilgili olarak köylü piyasa için ürün yetiştirmek suretiyle para ekonomisine girmiştir. Bunun sonucunda köylünün ticareti sevmeme gibi geleneksel değeri değişmiştir (R. Redfield 1956). Gezici satıcıların köy ekonomisinde yeri kalmamıştır. Köylü üretici olan niteliğinin yanı sıra, tüketici bir özellik kazanmaya başlamıştır.

Gelirini iyi kullanamayanlar ve az topraklılarla ilişkili olarak bir tefecilik sorunu ortaya çıkmaktadır. İkinci bir sorun köylünün yılın 8-9 ayını boş geçirmesi olayıdır. Gelire ilişkin olarak köyde tabakalaşma belirtileri ortaya çıkmaktadır.

Maddi kültür alanında önemli değişmelerden bir tanesi de mısır ekmeğinin yerini, buğday ekmeğinin almasıyla beslenme sisteminde olmuştur. Köy dışından para ile satın alınan yiyecek maddeleri çeşitlenmiş ve artmıştır. Ancak beslenme sisteminin yüksek oranda şehirleştiği söylenemez.

Kıyafet erkeklerde tamamen şehirleşmiştir. Buna karşılık kadın giyiminin dış görünüşü daha az değişikliğe uğramıştır. Buna, kadınların dış temaslarının azlığı, eğitim durumları, dinsel baskılar etkili olmaktadır.

Çeşitli ev eşyalarına ilgi duyulmakta ve olanaklar ölçüsünde sahip olunmaktadır. Ancak bu gibi yeni kültür unsurlarından bazalarının işe yarama görevlerinden başka süs ve prestij unsuru halini aldığı dikkati çekmektedir. Köylü tarımsal alandaki yeniliklere ve uygulamaya ilgi duymaktadır. Bu yenilikler fazla gelir getirmesi, az emek istemesi, devlet desteğinin sağlanması, kendi kültürü ile uyuması oranında kolay kabul edilmektedir (M. Turhan 1959, N. Erdentuğ 1969).

Köyde belirli olan cinse bağlı iş bölümünde en önemli değişim, kadınların tarımsal alanda çalışmalarının azalmasına karşılık, erkeklerin tarım dışı faaliyetlerinin artması ve çeşitlenmesidir. Tarımsal faaliyetin kısa süreli olması yüzünden çocuklar ve yaşlılar tarımsal alanda eskiye oranla daha az çalışmaktadırlar.

Şehirle sık temas ve fındık tarımının özelliği olarak geleneksel kültür değerleri olan yardımlaşma ve dayanışma giderek zayıflamaktadır.

Köy toplumunda şehirde olduğu gibi, bir hiyerarşi yoktur. Edilli' de kademelenmede (Social Ranking) servet, din, yaş bellibaşlı etmenlerdir (P. Stirling 1953). Geleneklerini koruyan toplumlarda kademelenmede yaş etmeninin önde gelmesine karşılık (N. Erdentuğ 1959) kasaba ile bütünleşme süreci içerisinde bulunan bu toplumda servet başta geçmektedir. Eskiden servetin kaynağı tamamen toprağa dayanırken, bugün ticaretin getirdiği para ön plana geçmeye başlamıştır. Köyde eskiden olduğu gibi bugün de bir ağalık kurumu yoktur.

Yaşlının köy işlerinde ve aile içinde mutlak otoritesi zayıflamıştır. Yaşlı toplumda hürmet görür. Din toplumda otoriteden ziyade prestij unsurudur.

Aile, akrabalık ilişkileri ve değişimler: Köyde ailelerin büyük çoğunluğunun eskiye oranla üye sayısı azalmış, geniş aile (extended family) geleneğinin çeşitli tiplerini gösterdiği anlaşılmaktadır (% 53, 18).

Bundan başka zaman boyutu içinde köy ailelerinin 1/3 ünü kapsayan bir bölümünün (% 30, 44) dar aileye (Conjugal family) dönüştüğü izlenilmektedir. Bu ailelerin kuruluş biçimlerinin dar aile olmadığı, göç, ölüm, geçimsizlik ve benzeri gibi nedenlerle geniş aileden

kopmuş, arta kalmış birimler olduğu gözlenmektedir. Böylece ailenin kuruluş biçimi bakımından değişmediği, geleneksel halini koruduğu anlaşılmaktadır. Bundan başka evli erkek kardeşlerin bir arada oturma hali olan geçiş tipi sayabileceğimiz bir aile ile (%2,17), şehire göç ve ölüm nedeni ile oluşan kalık aile tipleri (%13,4) görülmektedir.

Köyde aile daralmasında başlıca neden göç olayıdır. İkinci neden aile içi geçimsizliklerin artmış olmasıdır. Aile içinde geçimsizliklerin artması nedenini daha çok baba-oğul arasındaki ilişkilerin değişmesinde aramak lazımdır. Bu ilişkiler tarım çeşidinin değişmesi sonucunda geniş aile özelliği olan baba otoritesinin zayıflamış olmasıyla açıklanır sanırım. Şöyleki; dış pazara açık bahçe tarımında genç kuşağın daha başarılı olması, şehirle daha sık temas sonucu kazandığı yeni kültür değerleri yüzünden baba-oğul çatışması artmakta, buda babanın otoritesini zayıflatmaktadır.

Son on yılda köy dışından göç etmiş ailelerin göç nedenleri sırası ile, iş olanaklarının fazlalığı ve memuriyet (%37,5), şehrin çekiciliği (%31,3), çocukların tahsili (%12,5), fakirlik (%12,5), kan davasıdır (%6,2). Göçlerde şehire yakın olmanın da payı vardır.

Baba soyunun takibini esas alan geleneksel aile düzeninde (patrilineal) evli erkek evlatla beraber oturmak geleneği devam etmektedir. Bu geleneğin süregelmesinde ana babanın yaşlılıklarında bakımlarının sağlanması yanında, ocağın tüttürülmesi de söz konusudur. Bu sisteme göre düzenlenmiş miras kuralları devam etmektedir. Tek eş evlilik toplulukta benimsenmiştir. Aile içinde geçimsizliğin artması korkusu, kadına ilişkin yeni değerlerin toplumda yer etmeye başlaması, kanuni yasaklar bu tür geleneksel evlenme göreneğini değiştirmiştir.

Baba soyundan akraba ile evlenme göreneği zayıflamış ve köy dışı evlenmeler artmıştır. Evlenme yaşı büyümüş, evlenmede güzellik ve zenginlik tercih nedeni olmuştur.

Aile içinde en önemli değişim baba ile oğul arasındaki ilişkilere aittir. Buna bağlı olarak kız çocuklar aile içinde yeni bir statü kazanmaktadır. Ancak kız evlatla ilgili değerlerin şehirdeki kadar değişmediği izlenilmektedir. Bundan başka geniş ailenin parçalanması sonucunda karı kocanın eskiye göre daha bağımsız olması aile içi ilişkileri önemli ölçüde etkilemektedir.

Akraba ve komşu arasındaki ilişkiler de zayıflamış menfaat ön plana geçmeye başlamıştır. Eskiden daha çok görülen tasavvuri akrabalık (fictional kinship) süt kardeşliği hariç kaybolmaktadır.

Görenek ve ritlerde değişimler: Toplulukta değerlerin değişmesi insanlar arasındaki ilişkilere yansımakta ve bunlar hayatın geçiş safhalarında daha yakından izlenilmektedir. Bu toplumda çocuk arzulanan bir varlık olmakla beraber eskiye göre istenen çocuk sayısında bir azalma olmuştur. Loğusalık süresinin uzaması, doğumda verilen hediyeğin artması ve çeşitlenmesi şehirden kazanılmış değerler olup tarım çeşidinin değişmesi ve parayla ilişkilidir.

Sünnet olayında eskiden dinsel yön ağır basarken, bugün ailenin sosyal durumuyla ilişkili olarak kudretini gösterme ve prestij kazanma gibi etkenlerle varlıklı ailelerde törenler düzenlenmektedir.

Evlenmede sıra gözetilirken iki yıl önce bir olayın görülmüş olması, bu tür göreneğin değişmeye başladığına bir işaret sayılabilir. Kız kaçırma yoluyla evlenme köy dışı evlenmelerin artması yüzünden daha seyrek görülmektedir. Nişanlı kalma süresi paraya kavuşma ile ilgili olarak kısalmıştır. Nişan hediyesi kasaba göreneklerine uygun olarak çeşitlenmiştir. Çeyizin eskiye oranla artması ve çeşitlenmesi, görgünün, ailelerin maddi olanaklarının artması yanında, kudretini gösterme ve sosyal prestij kazanmayla da ilgilidir.

Düğün kıyafeti şehirleşmiştir. Buna karşılık düğüne ilişkin pek çok görenek süregelmektedir. Geleneksel oyun çeşitleri, atma türküler gibi sanat değerleri unutulmamıştır.

Ölüm olayında en önemli değişim ölüm nedeninin özellikle gençlerde akılcı bir görüşle ele alınmasıdır. Bundan başka ölüm vukuunda akraba ve komşu arasında yardımlaşma azalmıştır.

Cami toplumsal özelliğini korumakla beraber, dinsel inançlarda bir zayıflama olduğu izlenilmektedir. Bu değişimde cins, yaş, eğitim ve aile içinde baba otoritesinin zayıflaması etkili olmaktadır. Devrimler, lâik eğitim hocanın toplum üzerindeki otoritesini azaltmıştır.

Toplumda inançların değişmesi yavaş olmaktadır. İnançların değişiminde cins ve çağ farkının, eğitimin, şehirle sık temasın, sosyal durumun, yolun, kitle haberleşme araçlarından yararlanmanın ayrı ayrı payları vardır. Nedenleri, sonuçları gözle görülebilen, yararları

hakkında somut örnekler verilebilen inançlar diğerlerine oranla daha kolay değişmektedir. İnançların saptanmasında alan araştırması yönteminin gereği olarak uyguladığımız gözlem ve araştırmanın güçlüğü değişimin saptanmasını zorlaştırmaktadır.

Eğitim durumu; Çocukların eğitiminde en önemli değişim, şehirde olduğu gibi çocuğun oyun devresiyle tarımsal faaliyete katılmasının birbirinden ayrılmış olmasıdır. Bunun yanı sıra şehir oyunlarının benimsenmesi sonucunda oyunlarda bir çeşitlilik ve oyuncaklarda artış görülmektedir. Geniş ailenin parçalanması sonucunda çocuğun eğitimi daha çok ana-babaya düşmekte, bu durum çocuk eğitiminde genç kuşağın daha etkili olmasını sağlamaktadır. Buna karşılık çocuklarda akrabaya karşı daha sorumsuz bir kişiliği oluşturmaktadır.

Tarımsal faaliyetin kısa süreli olması çocuğun eğitimini olumlu yönde etkilemekte, kız ve erkek çocuklarda okula devamsızlık sorunu gözlenmemektedir. Buna karşılık kız çocukların ilkökul üstü tahsili bakımından henüz toplumda olumlu davranışlar izlenilmemektedir.

Geleneksel eğitimin bir parçası olan din eğitimini önce aile içinde gören çocuklara, son yıllarda köycek tutulan hoca din öğretimi yapmaktadır. Bu durumu köy toplumlarında din baskısının etken olması, ayrıca kasabanın da bu baskıyı desteklemesi oluşturmaktadır. Kasabada kur'an kurslarının açılması genellikle partilerin ve politikacıların taviz veren tutumlarından doğmaktadır. Burada iyi örgütlenmiş gizli dinsel eğitim yapan bir kurum yoktur. Buna karşılık köyler arasında kur'an kursu açmak ve bu kurslara isim yapmış hocaları tutmak bakımından bir rekabetin olduğu göze çarpmaktadır.

Kasaba ile ilişkiler: Köy yolunun yapımında fındık tarımının önemli ölçüde etkisi bulunmaktadır. Yolun ekonomik yararı yanında, köyün yeni kültür unsurlarıyla kolay temas sağlaması, görgünün artması, kasaba ile her yönden bütünleşmesi, sağlık hizmetlerinden yararlanması ve yeni kavramların kazanılması bakımından önemli ölçüde etkisi vardır.

Köy okur-yazar nüfusunun %20-25 inin gazete okuduğu, nüfusunun 2/3 ünün radyo dinlediği düşünülürse, köyün kitle haberleşme araçlarından oldukça ileri bir durumda yararlandığı anlaşılmaktadır.

Kültür değişmelerinde kültür temasının bu tür dolaylı yoldan da sağlandığı bir gerçektir.

Köyün ekonomik, sosyal ve idari yönden kasabanın etkisinde olması, muhtar ve ihtiyar heyetinin köy hayatında tesirli bir liderlik yapmasını engellemektedir. Köyde ticaretin ortaya çıkması, eskiden çok rastlanan orman suçlarının yerine, borç, alacak davalarının ön plana geçmesine neden olmuştur. Kasabanın hemen sınırında olan köy, bugün kasaba ile bir dış mahalle halini alma yolundadır.

III

Tutumlar (Attitudes)

Bir insanda belirli tutum ve inançların oluşmasında içinde bulunduğu kültürün etkisi vardır. Bu nedenle sosyal psikolojinin tutum araştırmalarını böyle bir çalışmaya uygulama zorunluğunu duyduk. Bunu yaparken başarılı bir çalışmadan yararlandık (F. Başaran 1968).

A- Şehirle ilgili tutumlar: Deneklerde şehirde yaşama ile ilgili olumlu tutumlar yer etmişti. Şehirde yaşama eğiliminin $1/3$ ünü şehirin çekiciliği motive ediyordu.

B- Mesleklerle ilgili tutumlar: Deneklerde şehre ait mesleklere karşı ilginin arttığı izlenilmekte idi. Ayrıca memur olmanın kişiye toplumsal bir statü kazandırdığı ve öğretmenlik mesleğine karşı olumlu yeni bir tutumun doğmuş olduğu anlaşılmaktadır.

C- Çokeş evliliğe karşı tutumlar: Geleneksel bir değer olan ocağı tütürme zorunluğuna karşın, kadında çokeş evliliğe karşı olumsuz bir tutumun doğduğu anlaşılmakta idi. Buna karşılık geleneksel temel değer olan erkek çocuğa verilen önem yüzünden, 45 yaşın üzerindeki erkeklerde çokeş evliliğe karşı tutumların daha az değiştiği dikkati çekmekte idi. Burada yaşın tutuculuktaki açık etkisi görülmektedir. Eğitim çokeş evliliğe karşı tutumların değişmesinde önemli ölçüde etkili oluyordu.

D- Çocukla ilgili tutumlar: Deneklerin kanaatlarından toplumda erkek çocuğun üstün tutulduğu, yani erkek çocuğa ilişkin kültürel değerlerin devam ettiği, buna karşılık istenilen çocuk sayısında bir azalma olduğu izlenilmektedir.

E- Aile içi ilişkilerle ilgili tutumlar: Geleneksel bir özellik olan erkek evladın evlenince baba evinde kalma zorunluğunun gevşemesine karşın, bu geleneğin çeşitli nedenlerle kadınlarda ve okuma-yazma bilmiyenlerde devam ettiği anlaşıyordu. Görümce ve kaynana ile beraber oturmayla ilgili tutumların yukarıda adı geçen tutum kadar değişmediği izleniyordu.

F- Mirasın bölüşülmesi ile ilgili tutumlar: Köy toplumunun mirasın bölüşülmesine ilişkin değerlerini sakladığı anlaşılmaktaydı. Mirasın paylaşılması uygulamada genellikle geleneklerin, yani erkeklerin lehine işlemektedir.

G- Eğitimle ilgili tutumlar: Deneklerde erkek çocukların ilkökul üstü tahsili bakımından tutumların daha belirgin ve olumlu olmasına karşılık, kız çocuklar için özellikle okuma-yazma bilmiyenlerde olumsuz tutumlar dikkati çekiyordu. Toplumda genellikle eğitime karşı olumlu tutumların yer ettiği anlaşılmaktadır.

H- Kan davası ile ilgili tutumlar: Eğitim deneklerin kanaatlerini olumlu yönde etkilemekle beraber, kan davası güdülmesi gibi toplumun kültürüne özge geleneksel bir değeri sakladığı izlenilmektedir.

I- Hastalıkların tedavisi ile ilgili tutumlar: Hastalıkların tedavisinde deneklerin 1/3 ü geleneksel ve modern tedavi usullerini uyguluyorlardı. Bu durum, toplumda önemli ölçüde bir kitlede yeni kültür unsurlarının yerleşmemiş olduğunu, her ikisinin yan yana bulunduğunu göstermektedir. Bu kitlenin her iki soy tedaviye bağlılığı, halk sağlığına ilişkin inançların kolayca bırakılmadığını göstermektedir. Bu da çok örneklerdeki gibi inançlardaki değişimin ağır seyrettiği gerçeğini ortaya koymaktadır. Eğitimin modern usullerin benimsenmesinde etkili olduğu dikkati çekmektedir. Ayrıca gelir durumunun elverişliliği hastalıkları modern usullerle tedavide bir etken olarak ortaya çıkmaktadır. Kültür değişimlerinde genellikle görüldüğü gibi yeni kültür unsurlarının kabul edilmesinde ekonomik güç büyük ölçüde rol oynar.

IV

Genel Sonuçlar

1- İncelediğimiz köy toplumunda temel ekonomik faaliyette değişme yüzünden "serbest kültür değişimi" oluşmaktadır. Bu tür

değişmenin özelliği grubun yeni kültür unsurlarını bilinçli olarak seçmesidir.

2- İki toplumun temasında fındık tarımı ile ilişkili olarak köyün düzenli bir yola kavuşmasının da büyük payı vardır. Yol kültür değişmesinde ekonomiden sonra diğer bir etken olarak ortaya çıkıyor.

3- Türkiye'de köyden şehre göçlerin nedenleri arasında daha çok görülen köyün iticiliği yerine, burada göçün tipik bir şekli olarak şehrin çekiciliğini görüyoruz..

4- Toplumun ihtiyacına cevap veren, yararlı görülen, kolay, ucuz sağlanan ve toplumun kültürü ile uyuşan yeni kültür unsurları kolayca kabul edilmektedir. Maddi kültür alanında değişme daha hızlı olmaktadır.

5- Toplumun kasaba-şehir ile teması ve haberleşme araçlarından yararlanması arttıkça arzu edilen eşya ve araçların çeşidi çoğalmaktadır. Ancak bunlara maddi olanaklar ölçüsünde sahip olunmaktadır.

6- Toplum tarafından yeni kabul edilen kültür unsurlarından bazılarının olduğu gibi benimsenmeyip, iş görme görevlerinden ziyade süs ve prestij unsuru halini aldığı izlenilmektedir.

7- Maddi kültür alanına ait bazı yeni kültür unsurlarının reddedilmesine veya bunlara karşı direnilmesine toplumun değerleri, gelenekleri, dinsel inançları etki yapmaktadır.

8- Maddi kültür alanında kolay değişmelere karşılık, geleneksel aile sistemi toplumda kadın ve erkeğe farklı bir statü sağladığından buna ilişkin kültürel değerler daha yavaş değişmektedir.

9- Buna karşılık çeşitli nedenlerle yardımlaşma, dayanışma gibi geleneksel kültür değerleri kuvvetli çözümler görülmemekle beraber daha kolay değişmektedir.

10- Toplumda inançların değişmesi yavaş seyretmektedir. Bunlardan nedenleri, sonuçları gözle görülebilen, sonuçları hakkında somut örnekler verilebilen inançlar daha kolay değişmektedir.

11- Kültür değişmesi toplumu meydana getiren bireylerin tutumlarını etkilemekte, onlarda temasta bulunduğu kültüre uygun yeni tutumların doğmasına veya mevcutların değişmesine neden ol-

maktadır. Ancak bireyin içinde bulunduğu kültür tarafından kuvvetle desteklenen tutumlar az değişmektedir.

12- Köy, kasabanın bir dış mahallesi halini alma yolundadır. Ancak geleneksel toplum özelliği olarak belirli inanç ve belirli davranışlara bağlı olmaları yüzünden değerler sisteminin değişmesi yavaş olmaktadır. Buna bağlı olarak sosyal alanda değişiklikler bir takım engeller ve direnişlerle karşılaşmaktadır.

SUMMARY

THE VILLAGE "EDİLLİ"

This is a study on cultural change, one of the basic topics of cultural Anthropology, in the rural regions of Turkey, specifically in EDİLLİ, a village near the Black Sea coast.

The study takes up as its main topic the application of a new agricultural product-hazel nut and it aims to show the influences of this new practice on the cultural structure of a village community.

It is based mainly on field-work, in addition, the sampling method has been used alongside this participant observation technique. It attempts to show the attitude of the villagers toward novelities.

The following sums up the conclusions to be derived from this work:

- I) In the village there is a rapid cultural change
- II) The most influential factor the economic factor followed by the communication system improved with the recent network of roads.
- III) The attraction of city life plays the most important role in the city-oriented migration.
- IV) Some of the cultural traits newly accepted by the community undergo a functional deviation from their essential function, i.e. items like closets, doublebeds, forks, knives etc. are looked upon as ornaments.

V) Changes in the field of material culture occur more rapidly in comparison to the changes in social culture as had been by Prof. N.Erdentuğ in her own works.

VI) As the traditional family system (patrilineal) imposes a difference in the status of sexes, the cultural values concerning the woman's role and status in the woman's favour are subject to a slower change in comparison to the changes in material culture.

VII) The change in belief is slow and rather painstaking.

VIII) The social changes affect greatly the changes in attitudes. The attitudes backed by traditional culture values have a lesser chance of undergoing a change.